

Monitorizarea mass-media în campania electorală pentru alegerea bașcanului UTA Gagauz Yeri

Raport nr. 2
26 octombrie – 1 noiembrie 2006

EURASIA FOUNDATION | Moldova Representative Office

Proiectul “**Alegeri Libere și Corecte pentru Guvernatorul (Bașcanul) Găgăuziei (Gagauz-Yeri)**” este finanțat de Fundația Eurasia, Reprezentanța în Moldova cu surse ale Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), Agenției Suedeze pentru Cooperare și Dezvoltare Internațională (SIDA/ASDI) și ale Fondului Național pentru Democrație, SUA.

Realizarea acestui proiect este posibilă datorită sprijinului financiar acordat de poporul american prin Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate în acest document aparțin autorilor și nu reflectă neapărat poziția USAID sau guvernului american.

1. Date generale

1.1 Obiectivul proiectului: monitorizarea și informarea opiniei publice referitor la comportamentul mass-media în perioada electorală pentru alegerea bașcanului UTA Gagauz Yeri.

1.2 Perioada de monitorizare – 9 octombrie 2006 – 17 decembrie 2006 – cuprinde campania electorală cu două tururi de scrutin.

1.3 Criteriile de selectare a instituțiilor mass-media supuse monitorizării:

- forma de proprietate (publică și privată)
- audiența/ impactul
- limba difuzării

1.4 Mass-media monitorizate:

TV

Moldova 1, NIT, TV Găgăuzia

Radio

Radio Moldova, Radio Găgăuzia

Presa scrisă

„Nezavisimaia Moldova”, „Vesti Gagauzii” (Comrat), „Znamea” (Ciadîr-Lunga), „Stolița Comrat” (Comrat), „Panorama” (Vulcănești), „Nastoiășcee Znamea” (Ceadîr-Lunga).

1.5 Orarul monitorizării

TV

Luni-vineri

06:30 – 09:00 și 17:00 – 22:30

Sîmbătă-duminică

06:30 – 22:30

Radio

Luni-duminică

06:00 – 24:00

1.1 Cadrul metodologic

Metodologia monitorizării a fost elaborată de Oxford Media Research pentru proiectele de monitorizare ale Organizației Internaționale Campania Globală pentru Libertatea de Exprimare (OICGLE) “Articolul 19”. Caracteristicile acestei metodologii sunt următoarele: 1) folosirea unui spectru larg de indicatori cantitativi, inclusiv tipul, durata, tematica, circumstanțele mediatizării, subiecții știrilor, frecvența și durata aparițiilor anumitor persoane în buletinele de știri, sursele știrilor. 2) componenta calitativă mai dezvoltată decât în alte metodologii, stabilindu-se părtinirea postului monitorizat în reflectarea evenimentelor. Aceasta se face prin metode calitative, care includ evaluarea contextului și a factorilor care influențează comportamentul mass-media: fiecare știre este supusă unei evaluări de conținut și de context, pentru a determina dacă sunt favorabile sau

defavorabile unui sau altui partid /unei sau altei formațiuni politice. Un conținut și/sau un context al știrii pozitiv ori negativ nu indică neapărat tendențiozitatea sau partizanatul postului care difuzează știrea. E posibil ca știrea să favorizeze sau să defavorizeze pe unul dintre subiecți, și, cu toate acestea, să fie echidistantă și corectă din punct de vedere profesional. Numai dacă există tendința, pe o anumită perioadă de timp, ca unul dintre subiecți să fie favorizat sau defavorizat, atunci se consideră că e vorba despre un dezechilibru.

1.7 Echipa

Proiectul este realizat de către Asociația Presei Independente (API), în parteneriat cu Centrul Independent de Jurnalism (CIJ), în cadrul proiectului „Alegeri Libere și Corecte pentru Guvernatorul (Bașcanul) Găgăuziei (Gagauz–Yeri)”.

2. Candidați înregistrați de către Comisia Electorală Centrală a UTA Gagauz Yeri pentru alegerile bașcanului:

Gheorghe Tabunșcic, independent
Alexandr Stoianoglo, independent
Nicolai Dudoglo, independent
Mihail Formuzal, independent

3. Concluzii generale

În perioada 26 octombrie – 1 noiembrie 2006, la radio și TV, în presa scrisă, supuse monitorizării, se mențin tendințele de favorizare a actualului bașcan Gheorghii Tabunșcic, menționate în raportul precedent. Favorizarea prin știri despre realizările actualei administrații este dublată de evitarea oricăror note critice la adresa acesteia. O excepție: ziarul independent „Nastoiășcee Znamea” (Ceadâr-Lunga), care îl sprijină pe candidatul independent Mihail Formuzal, actualul primar al orașului Ceadâr-Lunga, și îl prezintă pe Tabunșcic în culori negative.

De asemenea, mass-media audiovizuale monitorizate, cu excepția Radio Moldova, continuă tactica ignorării celorlalți concurenți.

Gradul de implicare în campania electorală a mediilor naționale este, după cum e și firesc, mult mai redus, decât al celor regionale. Ziarul cu acoperire națională „Nezavisimaia Moldova” nu a scris nici un cuvânt despre alegerile locale din Găgăuzia. O explicație ar fi că autoritățile centrale, cu o singură excepție, s-au abținut, în această perioadă, de la elogierea actualei administrații a Gagauz Yeri.

Dintre posturile audiovizuale, numai Radio Găgăuzia a oferit alegătorilor emisiuni de educație electorală. La toate posturile radio și TV supuse monitorizării lipsesc dezbaterile electorale.

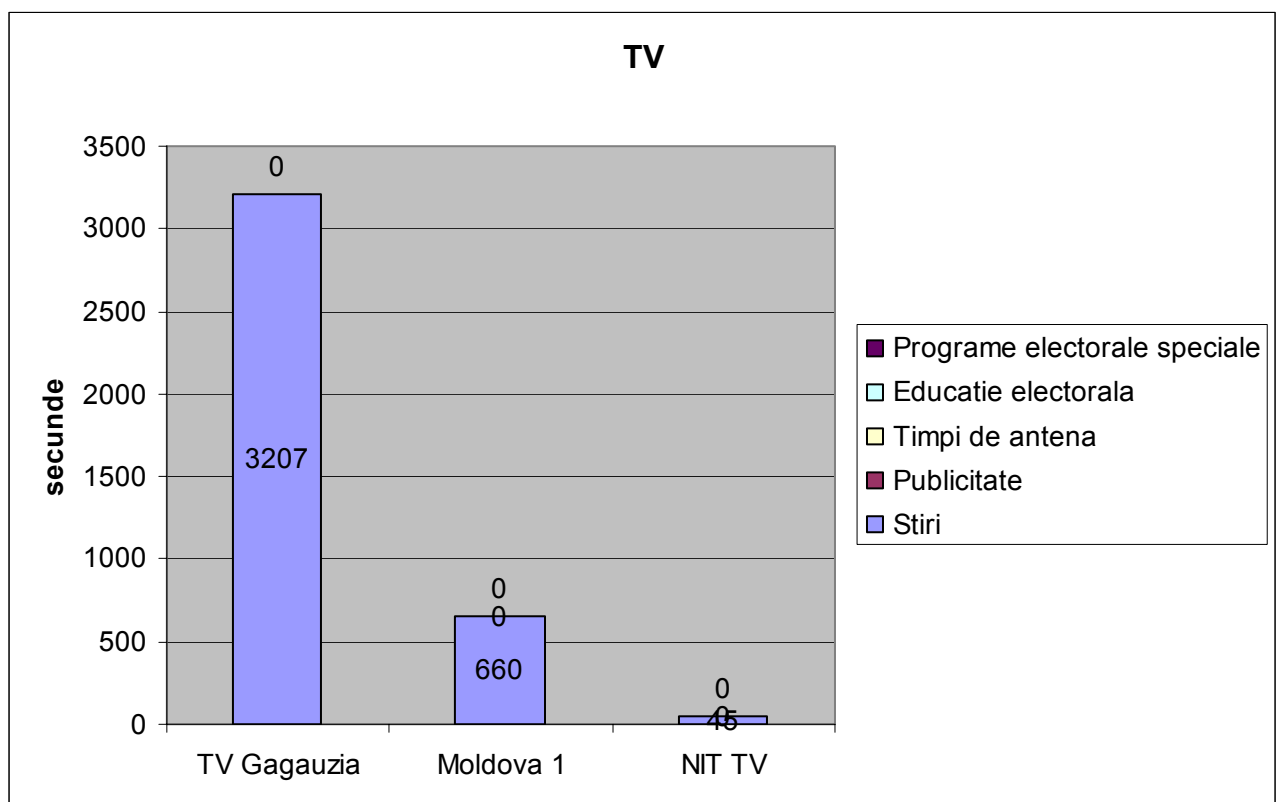
4. Datele monitorizării

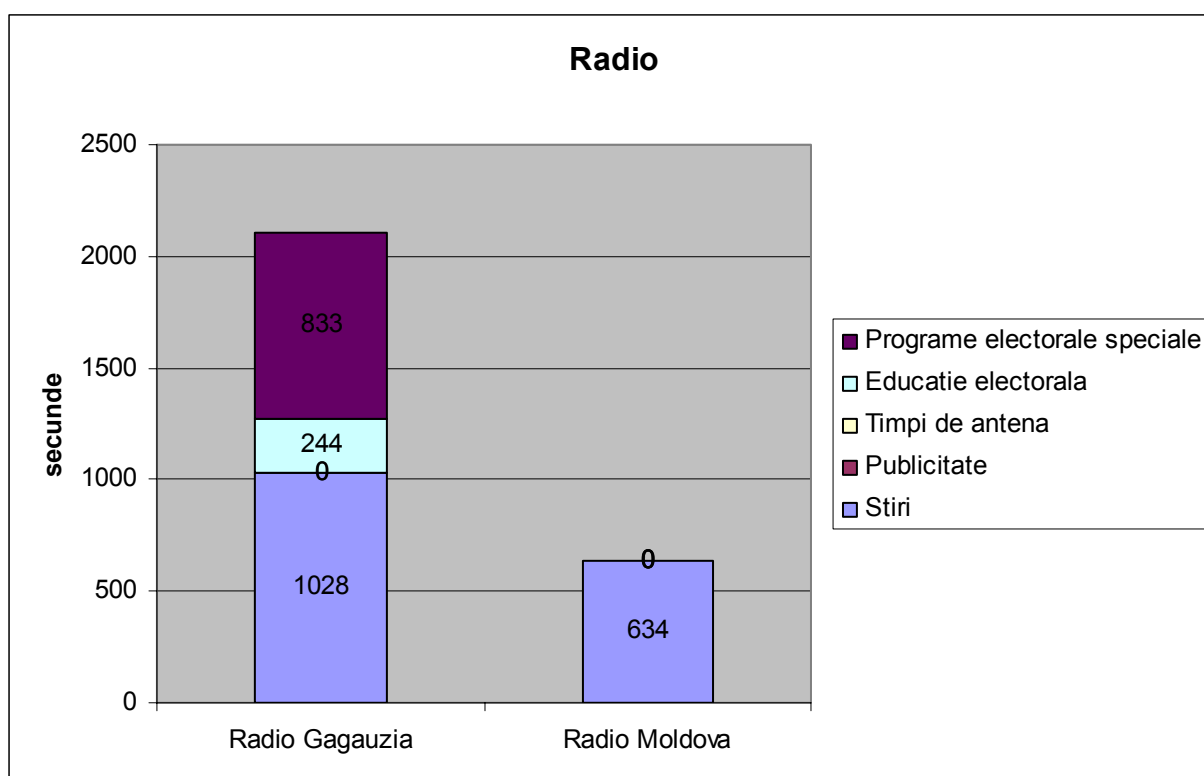
4.1 Implicarea în campania electorală

Radio și TV

Implicarea TV Moldova 1 și Radio Moldova în campania electorală s-a rezumat, în perioada respectivă, la difuzarea câtorva stiri. NIT a pus pe post în perioada respectivă doar o singură știre care vizează, indirect, alegerile din Gagauz Yeri. În continuare, cel mai mare volum de știri electorale îl difuzează TV Găgăuzia.

Nicio televiziune nu a oferit telespectatorilor emisiuni de dezbateri, de educație electorală sau publicitate electorală. Radio Găgăuzia este singurul post care a pus la dispoziția alegătorilor emisiuni de educație electorală.

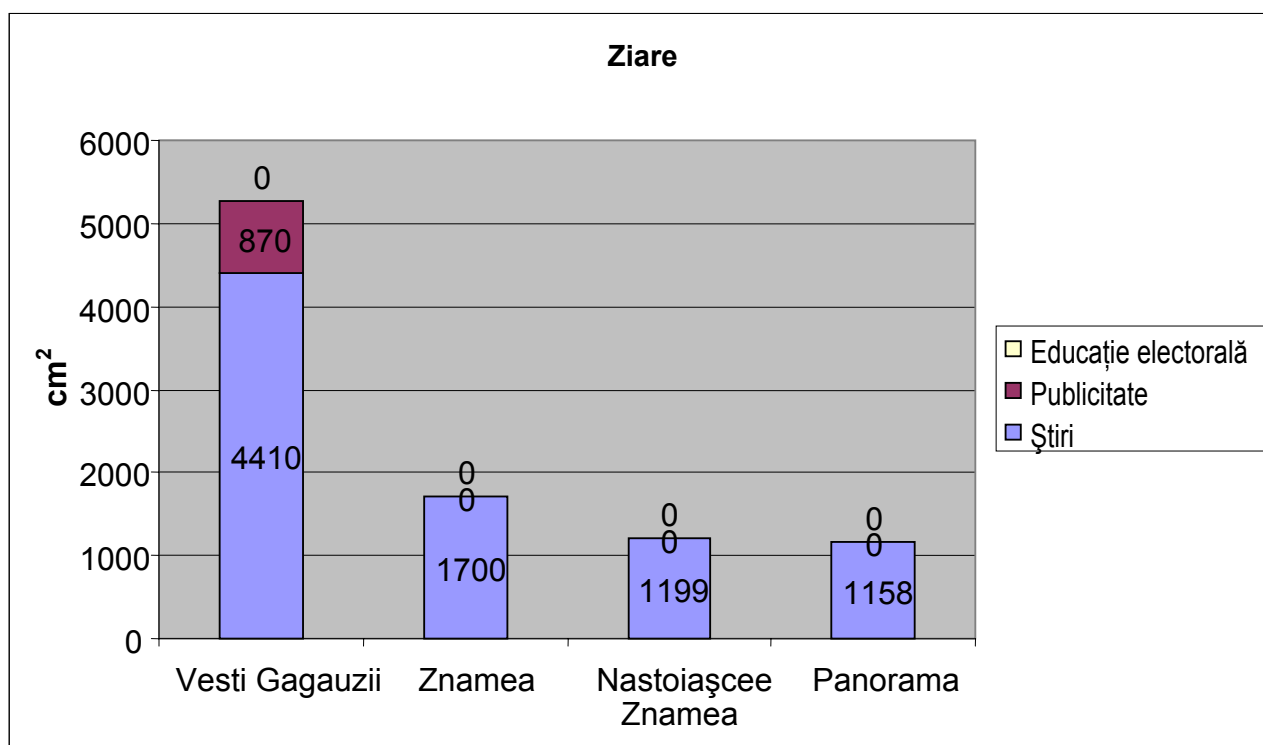

4.1.2 Ziare

Ziarul „Vesti Gagauzii” a oferit alegerilor bașcanului știri electorale pe 4410 cm² și publicitate electorală pe 870 cm². Publicațiile „Znamea”, „Panorama” și „Nastoiășcee Znamea” au scris despre scrutinul din 3 decembrie 2006 pe cel mult 1700 cm². Discrepanța de cifre este determinată în mare parte de volumul publicațiilor monitorizate - „Vesti Gagauzii” apare în 8 pagini, pe când „Znamea”, „Panorama” și „Nastoiășcee Znamea” în numai 4 pagini.

Cu excepția “Vesti Gagauzii”, ziarele supuse monitorizării nu au publicat materiale de educație electorală și publicitate electorală. Ziarul “Stolița Comrat” nu a apărut în această perioadă.

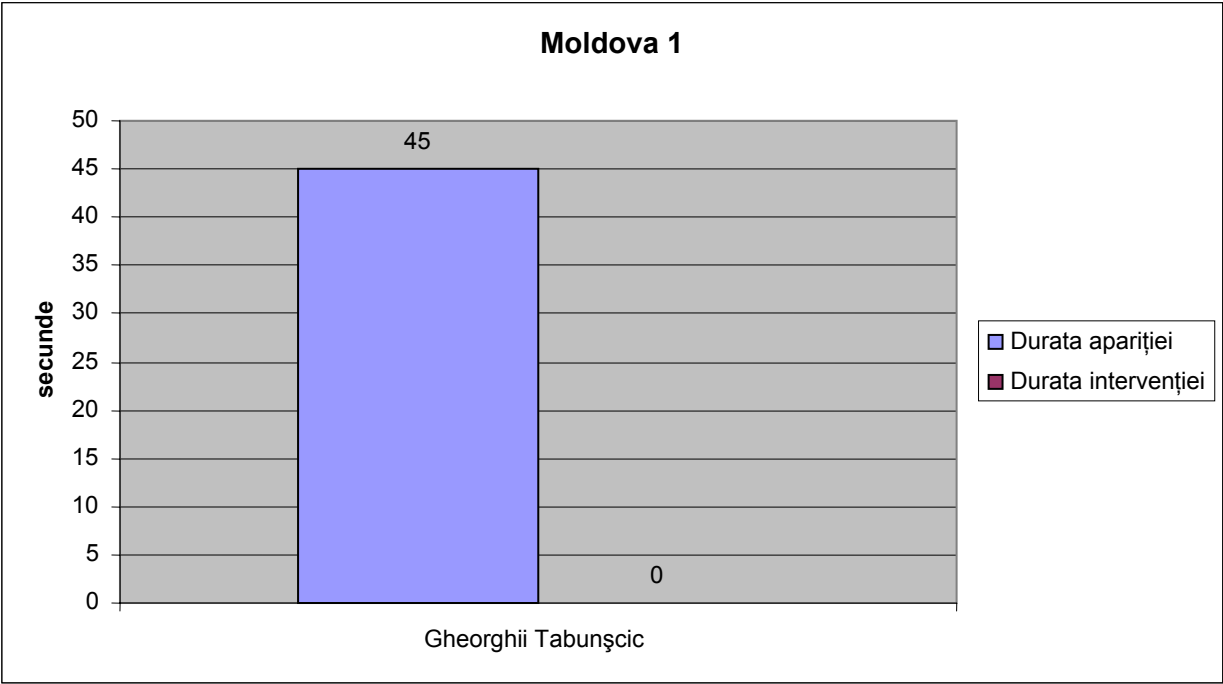
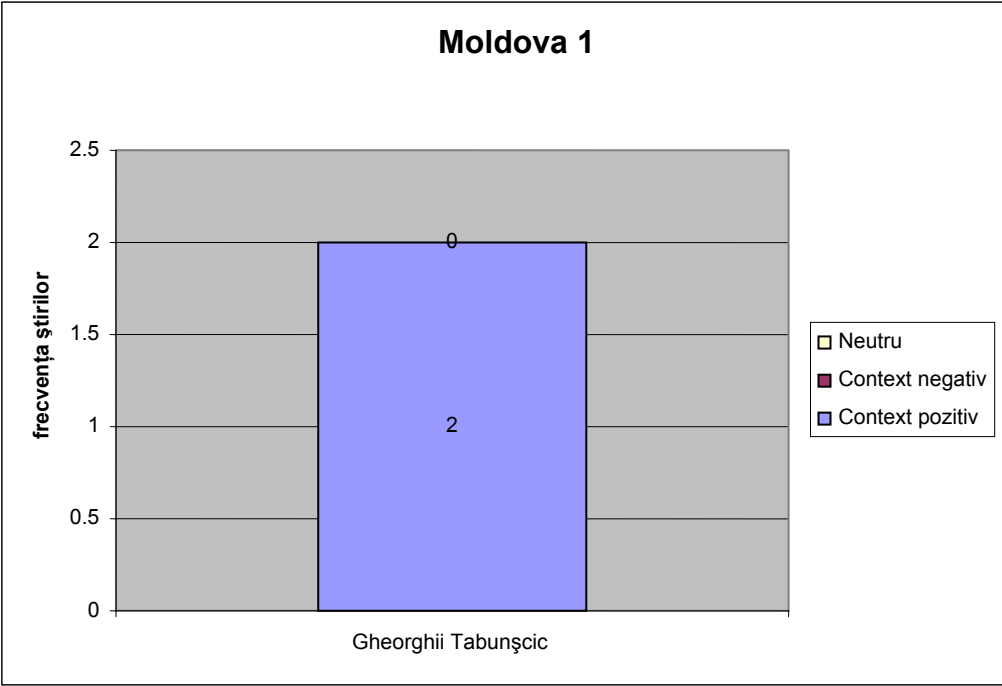

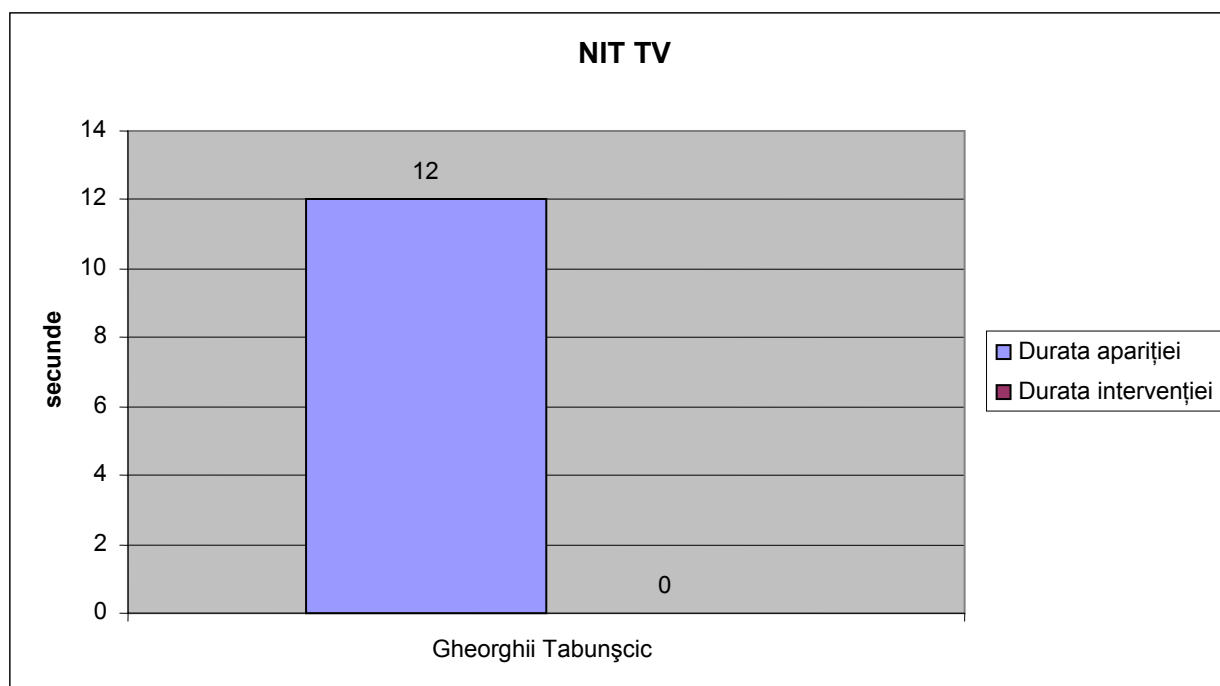
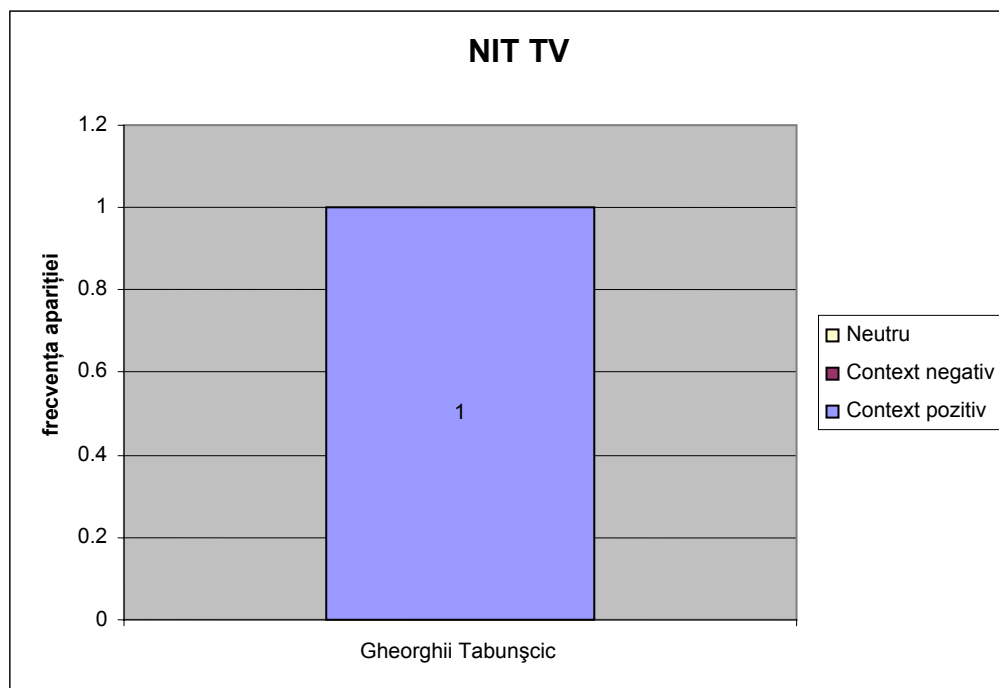
4.2 Candidații vizati, direct sau indirect, în buletinele de știri, frecvența și contextul mediatizării.

4.2.1 TV

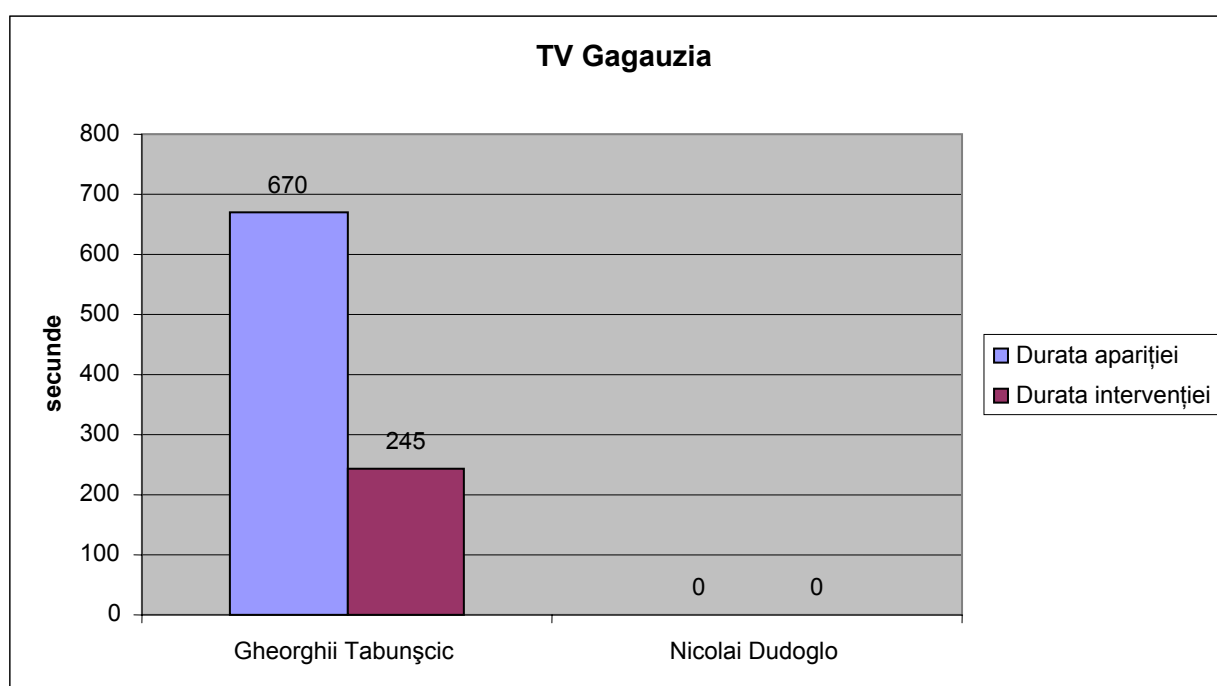
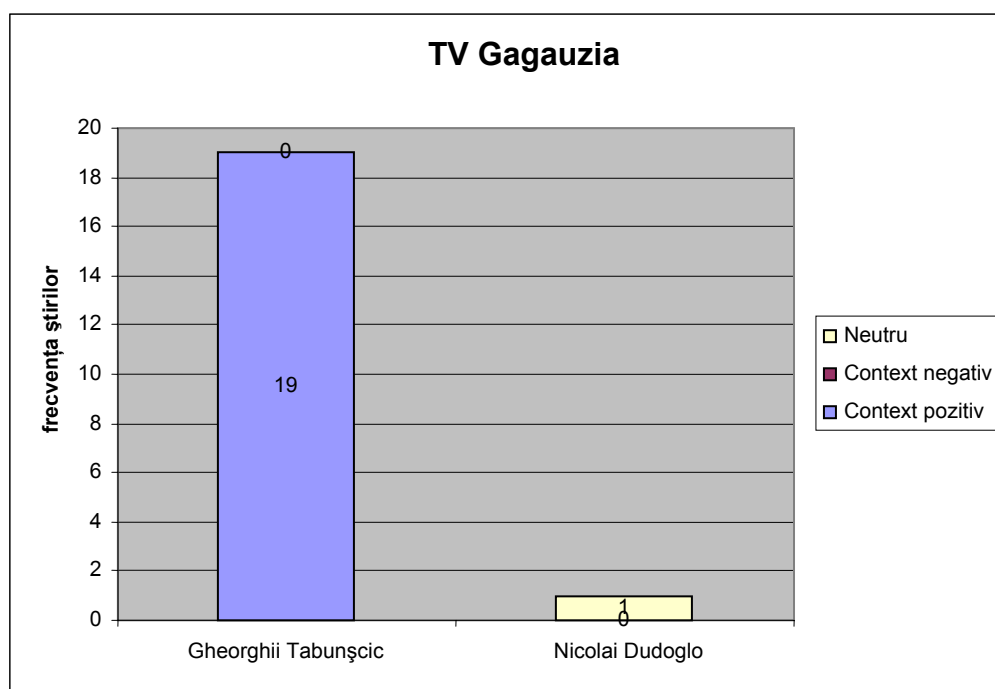
Cele două știri electorale difuzate de Moldova 1 în perioada monitorizării - reportaj, în rusă și română, de la darea în exploatare a unui bloc de locuit în Ciadîr-Lunga, construit prin ipotecă, au fost favorabile actualului bașcan, care a participat la ceremonie și a apărut pe ecran. Același reportaj a fost difuzat, o singură dată, de NIT.

G. Tabunșcic a fost favorizat masiv (19 știri) la TV Găgăuzia. Spre deosebire de ceilalți concurenți electorali, el a beneficiat de apariții pe ecran (670 sec.) și de intervenții directe (245 sec.). Unul dintre contracandidați, Nicolai Dudoglo, a fost vizat neutru într-o singură știre, iar ceilalți concurenți au fost ignorați.

Exemple de favorizare, directă sau indirectă, a candidatului G.Tabunșic la TV Gagauzia:

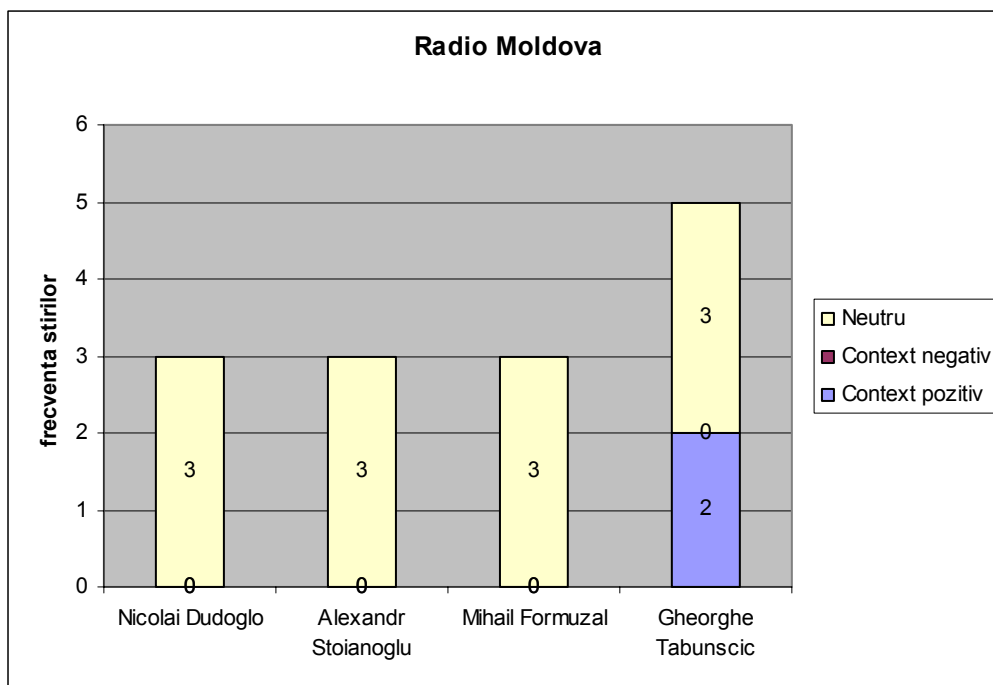
- reportaj despre eforturile administrației de la Comrat pentru pregătirea școlilor și grădinițelor pentru iarnă;
- reportaj despre aniversarea Muzeului etnografic din Beșalma, cu care ocazie bașcanul Tabunșic a dăruit muzeului respectiv un computer;
- reportaj de la darea în exploatare a unui bloc de locuit în Ciadîr-Lunga, construit prin ipotecă; Tabunșic este prezent la eveniment și intervine personal în emisiune;
- reportaj despre deschiderea unei stații tehnologice în Găgăuzia, cu prezența a lui Gh. Tabunșic;

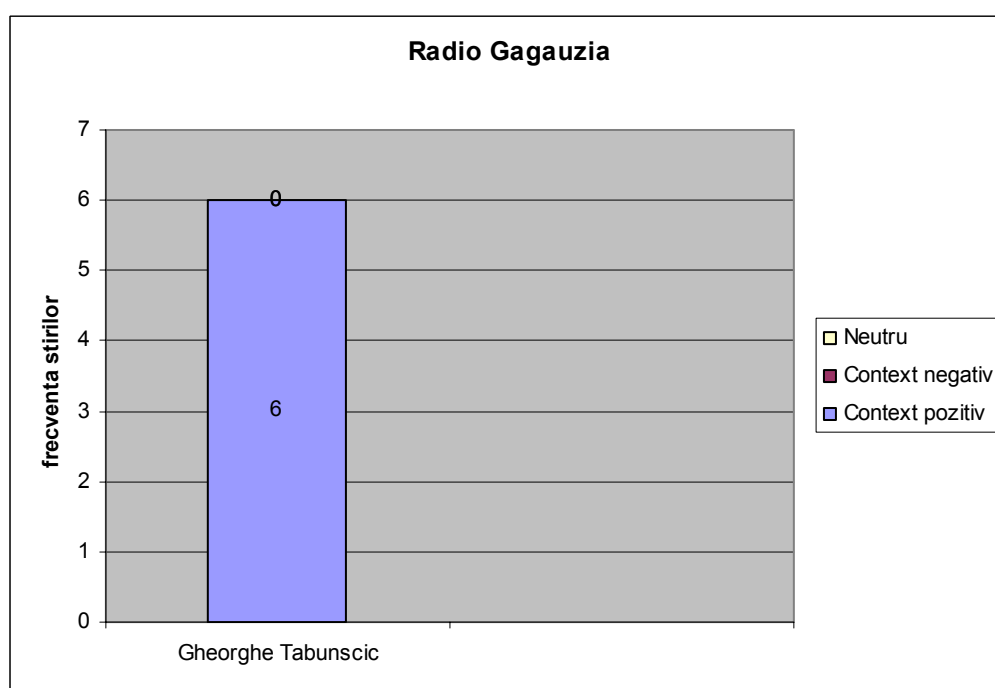
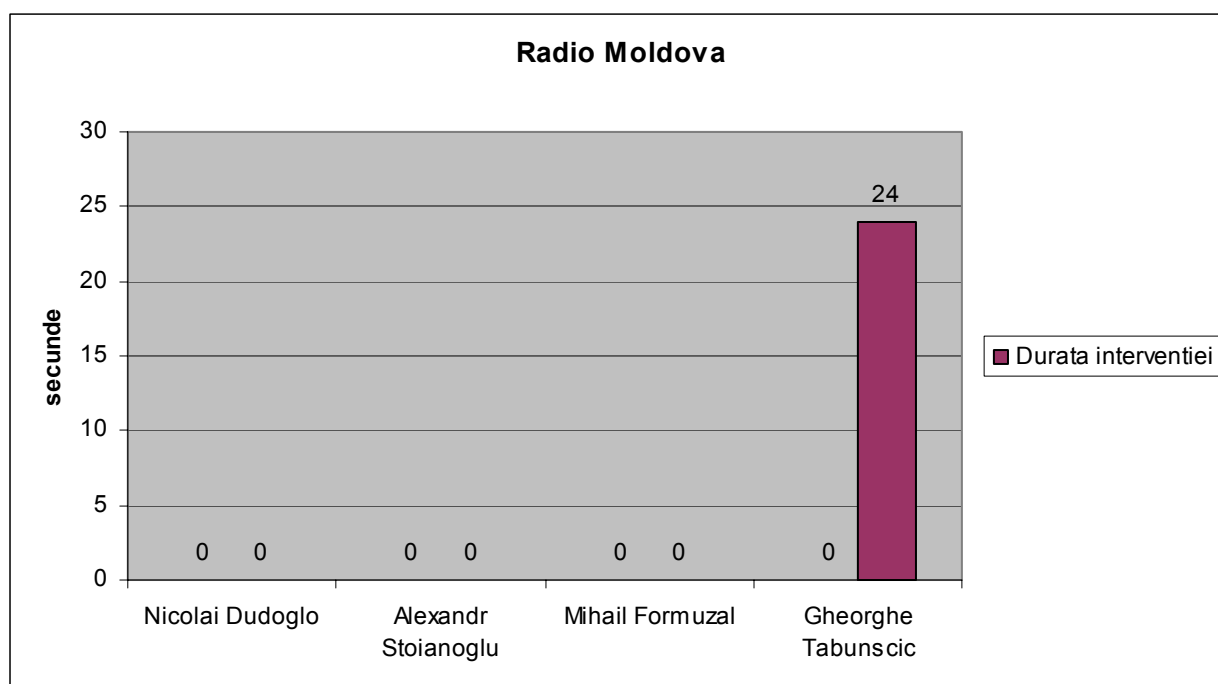
- reportaj despre întâlnirea lui Gh. Tabunșcic cu reprezentanți ai Greciei, pentru administrarea grantului grecesc de 13 mln de lei
- reportaj despre întâlnirea lui Gh. Tabunșcic cu Șeful misiunii OSCE din Moldova, în care se vorbește despre normalizarea situației din Găgăuzia în ultimii ani;
- reportaje difuzate pe parcursul câtorva zile despre Cupa bașcanului la șah și dame;
- reportaj de la ședința Plenarei Consiliului veteranilor din RM, care a difuzat un apel către populația Găgăuziei de a-l vota în alegeri candidatura lui Gh. Tabunșcic.

4.2.2 Radio

Radio Moldova a difuzat trei știri cu referințe neutre la toți concurenții electorali. A mai fost pus pe post un reportaj despre deschiderea unei stații tehnologice în Găgăuzia cu intervenția radio personală a lui Gh. Tabunșcic, prezent la eveniment, și o știre despre începutul computerizării școlilor din Autonomia Găgăuză, care îl favorizează indirect pe actualul bașcan.

Radio Găgăuzia s-a referit în știrile electorale doar la activitatea actualului bașcan.

Exemple de favorizare, directă sau indirectă, a actualului bașcan la Radio Găgăuzia:

- reportaj despre deschiderea unei stații tehnologice în Găgăuzia; ministrul agriculturii și industriei alimentare menționează, în cadrul ceremoniei, succesele administrației de la Comrat;
- reportaj despre proiecte pilot pentru modernizarea spitalelor din Ciadîr-Lunga, adresîndu-se mulțumiri administrației Gagauz Yeri;
- reportaj de la darea în exploatare a unui bloc de locuit în Ciadîr-Lunga, construit prin ipotecă, unde se menționează suportul administrației UTA Gagauz-Yeri;
- reportaj despre Cupa bașcanului la șah și dame ce se desfășoară în Găgăuzia, menționîndu-se grija conducerii de la Comrat pentru generația tînă.

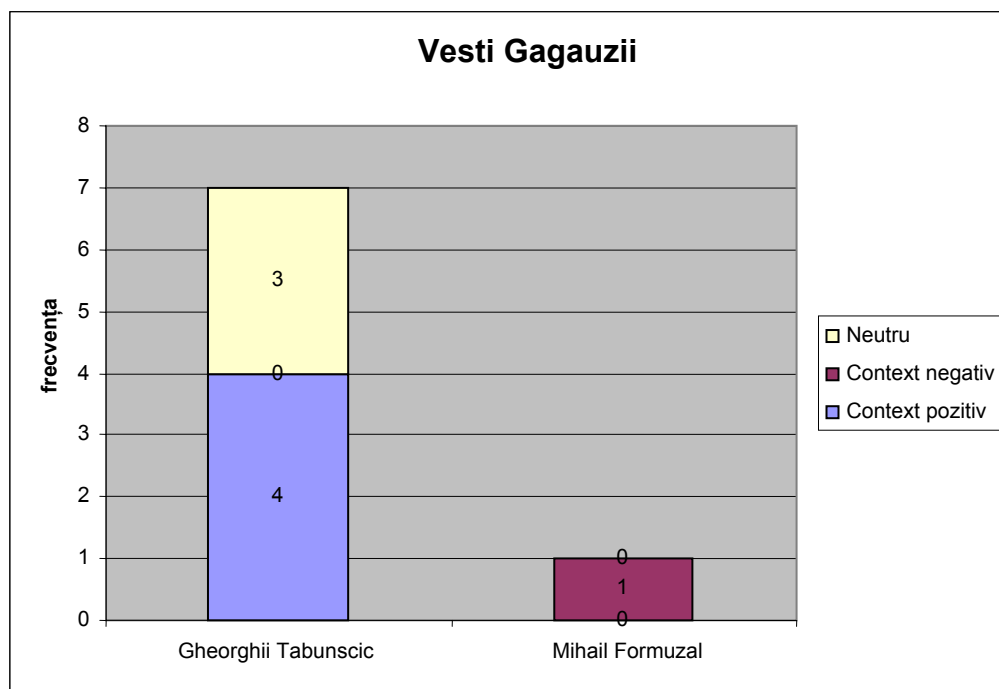
4.2.3 Presa scrisă

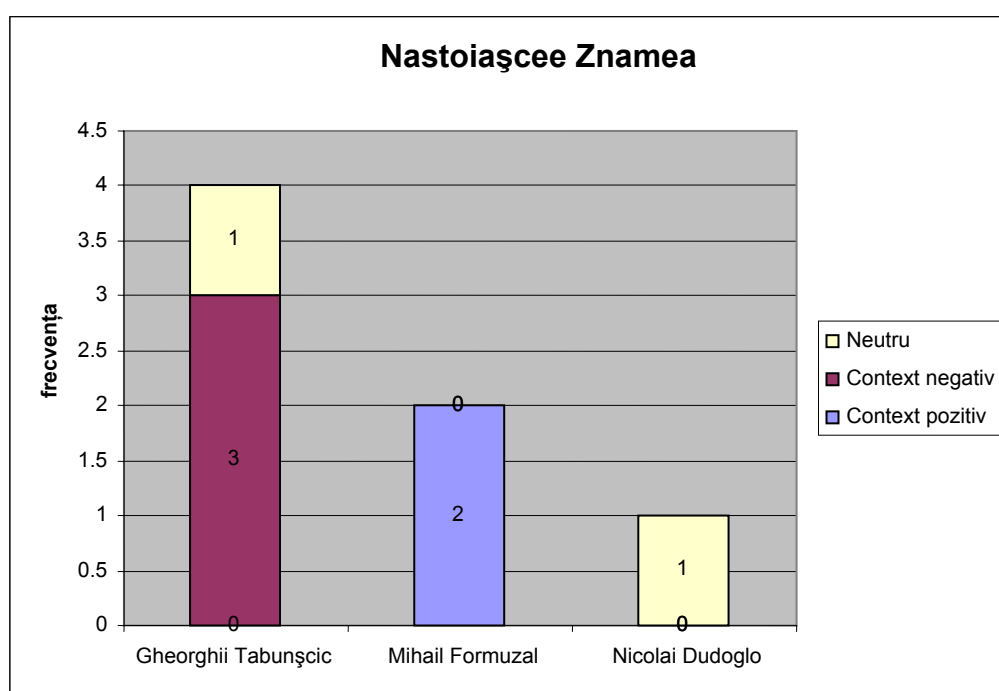
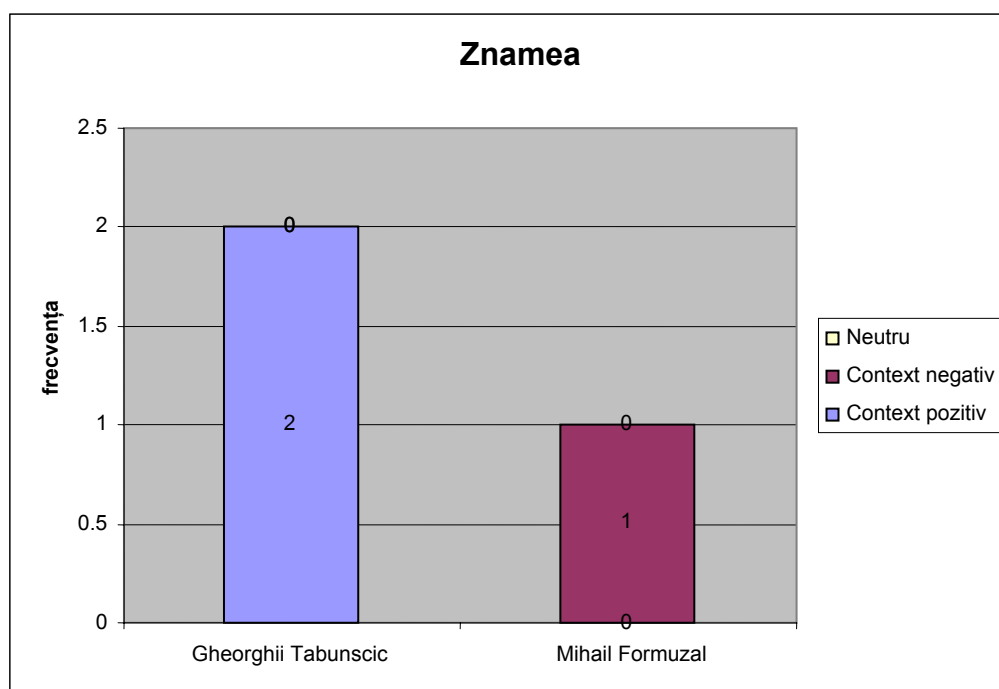
Cel mai mediatizat concurent electoral în perioada 26 octombrie – 1 noiembrie 2006 în presa scrisă monitorizată rămîne în continuare actualul bașcan Gheorghii Tabunșcic. El a beneficiat de articole favorabile în ziarele publice locale „Vesti Gagauzii” (Comrat), „Panorama” (Vulcănești) și „Znamea” (Ceadîr-Lunga).

Totuși, „Vesti Gagauzii” nu a mai publicat discursurile ținute de Gheorghii Tabunșcic în cadrul unor evenimente locale. (În perioada 9 - 25 octombrie 2006, suprafața intervenției lui Tabunșcic în paginile „Vesti Gagauzii” a fost de 207 cm², pe cînd a celorlalți 3 candidați – 0 cm²). Dintre ceilalți candidați, „Vesti Gagauzii” se referă, în context negativ, doar la Mihail Formuzal.

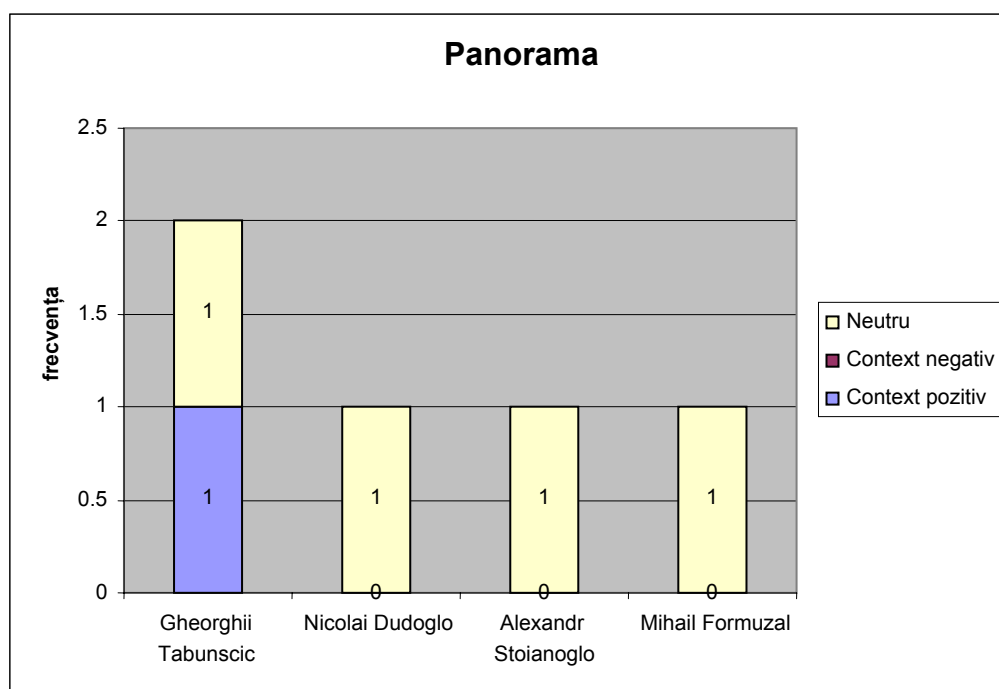
„Znamea” a ridicat în slăvi succesele obținute de actualul bașcan în ultimii 4 ani de guvernare.

„Panorama” a adoptat o atitudine mai echilibrată, favorizîndu-l pe actualul bașcan doar o singură dată, publicînd programul electoral al acestuia.

Ziarul independent „Nastoiășcee Znamea” (Ceadâr-Lunga), care în perioada anterioară de monitorizare nu a fost monitorizat, l-a favorizat pe candidatul independent Mihail Formuzal, actualul primar al orașului Ceadâr-Lunga, prezentându-l în lumină negativă pe Gheorghii Tabunșic.

În ansamblu, ca și în perioada precedentă, ziarele publice regionale evită prezentarea critică a candidaților electorali. Candidații independenți Nicolai Dudoglo și Alexandr Stoianoglo practic au fost dați uitării de publicațiile periodice monitorizate. Actualul primar de Comrat este pomenit în context neutru numai o singură dată de ziarul „Nastoiășcee Znamea”, pe când Alexandr Stoianoglo nu apare în nicio știre în ziarele monitorizate.